

Sayı : 42260
Tarih : 23.03.2021

Hakkı Saruhan OLUÇ
HDP Grup Başkanvekili
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi, diğer adıyla *İstanbul Sözleşmesi* kadınlara karşı şiddetle mücadelede en kapsamlı ve yeni sözleşmedir. Mayıs 2011'de İstanbul'da imzaya açılan sözleşme, 2014 yılında yürürlüğe girmiş olup sözleşmenin ilk imzaya açıldığı sene, Türkiye sözleşmeyi çekincesiz olarak imzalamış ve onaylamıştır. Kadına yönelik ev içi şiddet başta olmak üzere her türlü şiddetin önlenmesi, şiddet mağdurlarının korunması, suçların kovuşturulması, suçluların cezalandırılması ve son olarak, kadına karşı şiddet ile mücadele alanında bütüncül, eş güdümlü ve etkili işbirliği içeren politikaların hayata geçirilmesi sözleşmenin dayandığı dört temel ilkeyi oluşturmaktadır. Kadına yönelik şiddete karşı insan hakları temeline dayalı *İstanbul Sözleşmesi*, salt cezalandırma ya da cezasızlık politikalarına son verme değil, kadınların kendilerini güvende hissedecekleri, şiddetten arı ve ayrımcılığa uğramaksızın yaşayacakları bir ortam sağlama amacını taşımaktadır. Hakeza şiddet mağdurlarının da zararlarının tazmini noktasında önem arz etmektedir.

İstanbul Sözleşmesinin getirdiği zaruretler kapsamında uygulanmasa da kadınları koruma altına alan çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır. 6284'nolu *Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun* Sözleşmenin kazanımlarından birisi olarak değerlendirilmektedir. Örneğin kadınlara dair koruma-tedbir kararları, koruma-tedbir için evlilik zorunluğunun kaldırılması yani bir kadın sadece eşi değil, partneri, ısrarlı takipte bulunan başka bir erkek tarafından da şiddete uğruyor ya da taciz ediliyorsa onlara da uzaklaştırma kararı verilmesi, her ilde kadın sığınağının açılması zorunluluğu, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kadın ve çocuk davalarına müdahil olması, Kades uygulaması gibi onlarca uygulama Türkiye'nin uygulamadığı ama İstanbul Sözleşmesi sonrası 6284'e uyarlanarak geliştirilen önlemler olması hasebiyle erkek şiddetine karşı kadını koruyucu mekanizmalar olarak işlev görmekteydi. Her ne kadar 6284 Sayılı yasa ve önemi iktidar tarafından İstanbul Sözleşmesine alternatif olarak lanse edilse de İstanbul Sözleşmesinin kapsamı kadar geniş olmadığı şüphesizdir. Günde neredeyse en az iki kadının katledildiği, yüzlercesinin şiddete uğradığı bir coğrafyada kadını en üst düzeyde koruyucu tedbirlerin alınması zarurettir ve devletin temel görevidir. Türkiye İstanbul Sözleşmesini uygulamadığı gibi anayasaya aykırı biçimde tek taraflı çekilme kararıyla ne yazık ki kadınları eşit yurttaş olarak görmediği vurgusunu yapmış, bunu da tüm dünyaya ilan etmiştir.

Sözleşmeden tek taraflı çekilme kararı tüm kadın kazanımlarını ortadan kaldıracığı için milyonlarca kadın başta olmak üzere tüm toplumda ve kamuoyunda derin bir kaygı ile karşılanmıştır. Bilhassa Sözleşme'den çekilme kararının ardından erkek şiddetinin artacağına dair ortaya çıkan emareler, yapılan sosyal medya paylaşımları ve şiddeti destekleyen söylemler kadınların kaygılarını haklı kılmaktadır.

Meselenin bir diğer önem arz eden yanı ise sözleşmeden çekilme yöntemidir. Uluslararası Sözleşmeler yürürlüğe giren ve normlar hiyerarşisinde yasalardan üst konuma sahip olan metinlerdir. Bu sözleşmelerden caymak tek taraflı bir irade beyanı ile mümkün değildir. Bunun için yasama organından onay alınması gerekmektedir. Bu açıdan İstanbul Sözleşmesinin feshedilmesi parlamenter iradenin yok sayılmasıdır.

Parlamento yetkilerinin gaspının kadın kazanımlarına dönük olarak gerçekleştirilmiş olması kadına yönelik şiddetle mücadelede büyük bir zafiyete yol açacağı nettir. Bu bağlamda sözleşmeden çekilmenin yaratacağı olumsuz etkileri tespit etmek ve buna yönelik alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla parlamentoda derhal bir genel görüşme açılmasını arz ve talep ederiz.